

Nieuw Haags Peil van 9 juli 2006

De contouren van waar het electoraal in de verkiezingen om zal gaan worden steeds duidelijker in de uitslagen van week tot week te herkennen. Het CDA is aan het stijgen naar het niveau van de PvdA. Was het verschil in begin maart nog 17 zetels, nu is het nog maar 6.

De linkse partijen scoren nu zo ruim onder de 75 zetels dat het halen van een linkse meerderheid op dit moment geen haalbare kaart lijkt en dus ook niet de centrale vraag bij de verkiezingen lijkt te worden. CDA+VVD halen samen op dit moment 68 zetels, hetgeen ook nog ver af is van de meerderheid van 76 zetels. Dat lijkt te leiden tot een verkiezing waar het vooral om gaat wie de grootste wordt (CDA of PvdA), of eigenlijk nog meer om wie de premier van Nederland wordt, Balkenende of Bos.

En dan is het interessant om vast te stellen dat als de vraag wordt gesteld wie men tot premier zou kiezen als de keuze tussen Bos en Balkenende gaat dat dan beiden 45% scoren. En dat lijkt sprekend op de situatie van januari 2003 voorafgaande aan de verkiezingen.

Maar er is een groot verschil met januari 2003. Toen heerste bij de meeste kiezers overwegend positieve gedachten over de twee lijsttrekkers. Balkenende scoorde toen 2 punten hoger dan nu bij de vertrouwensvraag (tussen 6.5 en 7). Ook bij de kiezers van oppositiepartijen scoorde Balkenende beduidend hoger dan nu (dicht bij de 5). Bij Bos was de situatie hetzelfde. Hij was net de lijsttrekker geworden en ook het oordeel over hem was per saldo positief.

Op dit moment zien we echter dat er voor beiden meer mensen in Nederland zijn die een negatief oordeel hebben dan positief. En dat wijst op de grote kans dat een groot aantal mensen op 22 november strategisch zal gaan stemmen. " Ik wil niet dat kandidaat A premier wordt, dus stem ik op de partij van kandidaat B (of andersom). "

32% van de Nederlanders zegt (heel) positief te reageren als Balkenende premier blijft en 42% (heel) negatief. 22% van de Nederlanders zegt (heel) positief te reageren als Bos premier wordt en 37% (heel) negatief. En dat zou kunnen wijzen op een soort verkiezingen als in 1977. Naarmate de verkiezingen naderden scoorden Den Uyl en Van Agt steeds hoger. En bij de verkiezingen hadden CDA en PvdA de overige partijen aan de linker- en rechterkant behoorlijk uitgezogen (en beiden haalden ruim 50 zetels).

Uit de tabellen hieronder blijkt dat dit strategisch stemmen wel eens heel nadelig kan zijn voor SP en Groen Links aan de ene kant. Maar dat geldt ook voor VVD en ChristenUnie aan de andere kant. Tevens zou het kunnen betekenen dat mogelijke partijen rechts van de VVD (Wilders en Pastors) slecht zullen scoren, omdat de potentiële kiezers van die partijen zich op het eind vooral op de tweestrijd zullen richten.

Als CDA en PvdA in de peilingen wel weer fors zouden gaan verschillen dan zal het effect van strategisch stemmen minder groot zijn, maar anders zouden de verkiezingen van 22 november 2006 wel eens alleen een uitspraak van de kiezer kunnen worden, welke premier men wil.

Landelijke peiling politieke voorkeur

<i>in zetels Tweede Kamer</i>	Verk. TK 2003	Week 27 2004	Week 27 2005	5/3/06	2/7/06	9/7/06
CDA	44	35	32	33	36	38
PvdA	42	46	43	50	44	44
VVD	28	27	21	22	31	30
LPF	8	3	1	0	0	0
Groen Links	8	10	9	9	7	7
SP	9	13	22	19	16	16
D66	6	6	3	2	3	3
ChristenUnie	3	6	7	5	5	4
SGP	2	2	2	2	2	2
Partij voor de Dieren	0	2	1	1	1	1
Groep Wilders	0		8	7	4	4
Andere partij	0		1		1	1
Totaal	150	150	150	150	150	150
CDA+VVD	72	62	53	55	67	68
PvdA+SP+Groen Links	59	69	74	78	67	67

Op wie zou u uw stem uitbrengen als u de Nederlandse premier zou mogen kiezen en de keuze is tussen Wouter Bos en Jan Peter Balkenende?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemgedrag TK 2003					
		VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks
Wouter Bos	45%	8%	13%	50%	89%	85%	94%
Jan Peter Balkenende	45%	82%	77%	25%	6%	4%	4%
Geen voorkeur	10%	9%	11%	26%	6%	11%	2%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Wat is uw reactie als de uitslag van de volgende verkiezingen leidt tot een voortzetting van het premierschap van Jan Peter Balkenende?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemgedrag TK 2003					
		VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks
Positief	32%	54%	62%	9%	3%	1%	2%
Vrij positief	7%	11%	9%	11%	4%	0%	7%
Neutraal	10%	15%	11%	18%	6%	10%	0%
Vrij negatief	8%	12%	5%	15%	6%	5%	6%
Negatief	42%	9%	14%	46%	82%	85%	85%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Wat is uw reactie als de uitslag van de volgende verkiezingen leidt tot het premierschap van Wouter Bos?

<i>verticaal gepercenteerd naar</i>	Allen	Stemgedrag TK 2003					
		VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks
Positief	22%	0%	4%	29%	58%	33%	35%
Vrij positief	15%	1%	8%	12%	25%	21%	31%
Neutraal	16%	12%	21%	23%	11%	24%	20%
Vrij negatief	11%	11%	19%	18%	0%	18%	9%
Negatief	37%	75%	49%	19%	7%	5%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%